

Standardi 1.5

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonta

Määräykset ja ohjeet

**RAHOITUSTARKASTUS
FINANSINSPEKTIONEN
FINANCIAL SUPERVISION**

SISÄLLYSLUETTELO

1 Soveltaminen	4
2 Tavoitteet	6
3 Kansainvälinen viitekehys	8
4 Normiperusta	10
5 Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnan keskeiset periaatteet	11
5.1 Ryhmittymän ja sen omistusyhteisön tunnistaminen	12
5.2 Omistusyhteisön omistajien valvonta	12
5.3 Omistusyhteisön johdon luotettavuus ja sopivuus	13
5.4 Tilintarkastajan kelpoisuus ja tilintarkastajan ilmoitusvelvollisuus	13
5.5 Tilinpäätös ja konsernitilinpäätös	14
5.6 Sisäinen valvonta	14
5.7 Luotettava hallinto	15
5.8 Yritysten keskinäiset liiketoimet	15
5.9 Suuret riskikeskittymät	15
5.10 Osake- ja kiinteistöomistus	16

5.11 Määräsvallan hankkiminen Euroopan talousalueen ulkopuolisessa yrityksessä _____	16
5.12 Ryhmittymää koskevien tietojen ilmoittaminen _____	17
6 Raportointi Rahoitustarkastukselle _____	18
7 Lisätiedot _____	19

1 SOVELTAMINEN

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(1) Tämä standardi koskee sellaisia Rahoitustarkastuksen valvonnassa olevia rahoituspainotteisia rahoitus- ja vakuutusryhmittymiä, joihin kuuluu vähintään yksi suomalainen luottolaitos tai sijoituspalveluyritys ja vähintään yksi suomalainen vakuutusyhtiö ja jossa kummankaan toimialan osuus ei ole vähäinen. Standardia sovelletaan tällaisen ryhmittymän emoyrityksen toimintaan. RavaL 3 § määrittelee rahoitus- ja vakuutusryhmittymän käsitteen.¹

¹ RavaL eli Laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta 25.1.2002/44

3 § Rahoitus ja vakuutusryhmittymä

Ryhmittymään luetaan 2 momentissa tarkoitettu emoyritys (ryhmittymän emoyritys), sekä sellainen rahoitus- ja vakuutusalan yritys:

1) johon ryhmittymän emoyrityksellä on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 ja 6 §:ssä tarkoitettulla tavalla määräysvalta;

2) jolla on yhteinen hallinto tässä momentissa tarkoitetun yrityksen kanssa; tai

3) jota johdetaan yhteisesti tässä momentissa tarkoitetun yrityksen kanssa.

Omistususuuteen luetaan edellä 1 kohtaa sovellettaessa myös jäljempänä 7 §:n 2–5 kohdassa tarkoitettun työeläkevakuutusyhtiön, eläkesäätiön ja eläkekassan omistususuus.

Ryhmittymän emoyrityksellä tarkoitetaan:

1) suomalaista luottolaitosta ja sijoituspalveluyritystä, jolla on 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu määräysvalta vähintään yhteen suomalaiseen vakuutusyhtiöön taikka 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu suhde taseen loppusummaltaan pienempään suomalaiseen vakuutusyhtiöön;

2) suomalaista vakuutusyhtiötä, jolla on 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu määräysvalta vähintään yhteen suomalaiseen luottolaitokseen tai sijoituspalveluyritykseen taikka 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu suhde taseen loppusummaltaan pienempään suomalaiseen luottolaitokseen tai sijoituspalveluyritykseen; ja

3) ryhmittymän omistusyhteisöä.

Ryhmittymän omistusyhteisöllä tarkoitetaan suomalaista emoyritystä, jonka kirjanpitoaissa tarkoitetuista tytäryrityksistä ainakin yksi on suomalainen luottolaitos tai sijoituspalveluyritys ja yksi suomalainen vakuutusyhtiö, ja jonka kirjanpitoaissa tarkoitettuina tytäryrityksinä olevien rahoitus- ja vakuutusalan yritysten viimeksi laadittujen taseiden yhteenlaskettu loppusumma on enemmän kuin puolet omistusyhteisön ja sen

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(2) Rahoitus- ja vakuutusryhmittymää koskevan standardin lisäksi ryhmittymän luottolaitos-, sijoituspalvelu- ja vakuutusyhtiösektoriin kuuluvia yrityksiä ja toimintoja koskee sektorikohtainen lainsäädäntö ja muu sääntely.

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(3) Standardiin sisältyvä sääntely perustuu RavaL:iin. Lain mukaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymälle nimetään aina yksi päävastuullinen (koordinoiva) valvontaviranomainen laissa säädettyjen perusteiden mukaan. Koordinoivana valvontaviranomaisena on Rahoitustarkastus, jos ryhmittymän emoyritys on luottolaitos, sijoituspalveluyritys taikka omistusyhteisö sellaisessa ryhmittymässä, jossa rahoitustoimialan osuus on suurempi kuin vakuutustoimialan osuus. Toimialan osuus lasketaan RavaL 6 §:n 2 momentin mukaan.² Jos ryhmittymän toiminta on vakuutuspainotteinen tai muuttuu vakuutuspainotteiseksi laskettuna 6 §:n 2 momentin mukaan, koordinoivana valvontaviranomaisena toimii Vakuutusvalvontavirasto. Tällöin Vakuutusvalvontavirasto antaa ryhmittymää koskevat määräykset.

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(4) RavaL:n säännökset eivät rajoita toisen valvontaviranomaisen oikeuksia ja velvollisuuksia valvoa ryhmittymään kuuluvaa yritystä tai yritystä sillä tavoin kuin muussa laissa on säädetty. RavaL:n säännökset eivät rajoita sitä toimivaltaa, joka valvontaviranomaisella on muun lainsäädännön nojalla.

kaikkien kirjanpitolaissa tarkoitettujen tytäryritysten viimeksi laadittujen taseiden yhteenlasketusta loppusummasta. Omistusyhteisönä ei pidetä kuitenkaan emoyritystä, joka on luottolaitos, sijoituspalveluyritys, vakuutusyhtiö tai työeläkevakuutusyhtiö.

² Laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta 25.1.2002/44

6 § Lain soveltamisalaa koskevat poikkeukset

6 § 2 mom "Toimialan osuus ryhmittymään kuuluvista kaikista rahoitus- ja vakuutusalan yrityksistä saadaan laskemalla ensin toimialaan kuuluvien yritysten taseiden yhteenlasketun loppusumman suhde kaikkien rahoitus- ja vakuutusalan yritysten taseiden yhteenlasketuun loppusummaan (suhdeluku 1) ja toimialaan kuuluvien yritysten yhteenlasketun pääomavaatimuksen suhde ryhmittymään kuuluvien rahoitus- ja vakuutusalan yritysten yhteenlasketuun pääomavaatimukseen (suhdeluku 2) ja laskemalla sen jälkeen suhdelukujen 1 ja 2 aritmeettinen keskiarvo."

2 TAVOITTEET

*Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003*

(1) Standardiin on koottu rahoituspainotteisen rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnan keskeiset periaatteet sekä pääkohdat ryhmittymään sovellettavista lainsäädöksistä ja Rahoitustarkastuksen antamista standardeista. Standardista ilmenevät kootusti Rahoitustarkastuksen tehtävät koordinoivana viranomaisena ja RavaL:sta johtuvat ryhmittymään kuuluvien yritysten valvontaan liittyvät velvoitteet.

*Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003*

(2) Voimassa olevat viranomaissäännökset ovat sektorikohtaisia. Sektorikohtaisen valvonnan lisäksi valvonta ryhmittymätasolla on välttämätöntä, jotta pystytään arvioimaan ryhmittymän riskinkantokykyä. Keskeisiä riski- ja uhkatekijöitä ovat ryhmittymään kuuluvien yritysten yhteiset riskikeskittymät ja keskinäiset liiketoimet. Ryhmittymässä näiden tekijöiden merkitys taloudelliselle tulokselle ja vakavaraisuusasemalle on yleisesti ottaen suurempi kuin sellaisissa yritysrakenteissa, joissa pankki- ja vakuutustoiminta ovat erillään toisistaan. Ryhmittymässä on mahdollista esimerkiksi sivuuttaa sektorikohtaisia rajoituksia tekemällä eri yhtiöiden taseiden välisiä siirtoja siten, että siirron avulla vältytään uhkaamassa olevalta säädetyn rajan ylittymiseltä.

*Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003*

(3) Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvontaa ohjaavan sääntelyn ja tämän standardin tavoitteena on

- ehkäistä vääristämistarkoituksessa tehtäviä, ryhmittymään kuuluvien yritysten taseiden välisiä, valvonnallisiin rajoihin tai rajoituksiin vaikuttavia siirtoja,
- ehkäistä rahoitus- ja vakuutustoimintaa vaarantavia riskejä,
- säännellä ryhmittymän taloudellisen aseman, ryhmittymän sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan sekä ryhmittymän keskinäisten liiketoimien seurantaa ja

- asettaa ryhmittymää koskevia lisävaatimuksia, sillä pelkästään sektorikohtainen valvonta saattaa johtaa virheellisyyksiin rahoitus- ja vakuutusryhmittymän kokonaistaloudellisessa arvioinnissa.

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(4) Ryhmittymään kuuluvien yritysten välisten merkittävien liiketoimien ja riskikeskittymien raportoinnilla pyritään

- selvittämään ryhmittymän sisäisten liiketoimien vaikutus, jotta toiminnasta voitaisiin saada oikea kuva,
- varmistamaan, että ryhmittymän keskinäiset liiketoimet eivät heikennä ryhmittymän eikä siihen kuuluvien yritysten vakavaraisuutta, kannattavuutta tai maksuvalmiutta,
- varmistamaan, että ryhmittymän keskinäiset liiketoimet eivät johda mahdollisten ongelmien leviämiseen ryhmittymässä liiketoiminta-alueelta toiselle ja
- varmistamaan, että ryhmittymän sisäisten liiketoimien avulla ei pyritä välttelemään valvontaa tai lakien ja viranomaismääräysten noudattamisvelvollisuutta.

3

KANSAINVÄLINEN VIITEKEHYS

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(1) Tämän standardin taustalla ovat Joint Forum on Financial Conglomerates'in (Joint Forum) suositukset sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi finanssiryhmittymään kuuluvien luottolaitosten, vakuutusyriyten ja sijoituspalveluyriyten lisävalvonnasta.

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(2) Joint Forum jatkoi konglomeraattien sääntelykysymyksiä aiemmin pohtineen Tripartite Groupin työtä.³ Helmikuussa 1999 Joint Forum julkaisi suosituksen kansainvälisten rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta.⁴ Suosituksen pääkohdat ovat seuraavat:

- Pääomavaatimusta laskettaessa esitetään omien varojen riittävyyden arviointiperiaatteet. Vaihtoehtoisia laskentamalleja omien varojen riittävyydelle ovat
 - yhteenlaskumenetelmä (building block)
 - riskipainotettu yhdistelymenetelmä (risk based aggregation)
 - riskipainotettu vähennysmenetelmä (risk based deduction)
- Ryhmittymän johdon sekä muiden avainhenkilöiden ja omistajien luotettavuus ja sopivuus varmistetaan toimiluvan myöntämisvaiheessa sekä tämän jälkeen aina tarvittaessa.
- Valvottavalla tulee olla valmius ryhtyä toimenpiteisiin luotettavuuden ja sopivuuden pitämiseksi pysyvästi vaatimusten mukaisella tasolla.

³ *Committees at the Bank for International Settlement (BIS), The Supervision of Financial Conglomerates, July 1995.*

⁴ *Documents jointly released by the Basle Committee on Banking Supervision, the International Organisation of Securities Commissions and the International Association of Insurance Supervisors: Supervision of Financial Conglomerates, papers prepared by the Joint Forum on Financial Conglomerates, February 1999.*

- Kansainvälinen rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonta perustuu esteettömälle tietojenvaihdolle ryhmittymän eri osa-alueiden valvonnasta vastaavien viranomaisten välillä.

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(3) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi finanssiryhmittymään kuuluvien luottolaitosten, vakuutusyriytysten ja sijoituspalveluyriytysten lisävalvonnasta ja neuvoston direktiivien 73/239/ETY, 79/267/ETY, 92/49/ETY, 92/96/ETY, 93/6/ETY ja 93/22/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 98/78/EY ja 2000/12/EY muuttamisesta tuli voimaan 11.2.2003.⁵ Direktiivi on saatettava kansallisesti voimaan 11.8.2004 mennessä.

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(4) Direktiivin tarkoituksena on ottaa käyttöön erityinen rahoitus- ja vakuutusryhmittymien toiminnan vakauden valvontaa koskeva säännöstö. Sääntelyn soveltamisala on määritelty rahoitus- ja vakuutusryhmittymän (financial conglomerate) käsitteen avulla. Direktiivin tavoitteena on taata se, että valvontaviranomaiset voivat valvoa rahoitus- ja vakuutusryhmittymien vakavaraisuutta sekä varmistua sen riittävydestä.

⁵ 2002/87/EY on julkaistu 11.2.2003 EY:n virallisessa lehdessä (EYVL N:o L 035, 11.2.2003, s.1). Implementointiaika on 11.8.2004 saakka.

4

NORMIPERUSTA

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(1) Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvontaa koskeva Rahoitus-tarkastuksen sääntely perustuu ryhmittymien valvonnasta annetun RavaL:n (44/2002) säännöksiin. Rahoitustarkastuksen valtuudesta antaa tarkempia määräyksiä on säädetty RavaL:n 13 §:n 3 momentissa, 14 §:n 2 momentissa, 15 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja 20 §:n 1 momentissa.

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(2) Nykyinen RavaL vastaa pääosin sisällöllisesti huhtikuussa 2001 annettua ehdotusta finanssiryhmittymään kuuluvien luottolaitosten, vakuutusyriytysten ja sijoituspalveluyriytysten lisävalvonnasta annettavaksi direktiiviksi (katso luku 3, kohta 3).

5

RAHOITUS- JA VAKUUTUSRYHMITTYMÄN VALVONNAN KESKEISET PERIAATTEET

Sitova

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(1) Valvottavan ryhmittymän on järjestettävä riskiensä seuranta ja arviointi. Ryhmittymäkohtainen riskien arviointi edellyttää ryhmittymätasosta riskienhallintajärjestelmää. Ryhmittymän emoyrityksen on raportoitava Rahoitustarkastukselle säännöllisesti ryhmittymään kuuluvien yritysten merkittävät keskinäiset liiketoimet ja ryhmittymän riskikeskittymät, ryhmittymän rakenne, konsernitilinpäätös sekä osake- ja kiinteistöomistukset. Ryhmittymän rakenteen selvittämiseksi emoyrityksen on raportoitava säännöllisesti Rahoitustarkastukselle ryhmittymään kuuluvien yritysten perustiedot sekä tiedot merkittävimmistä omistajista, hallituksen jäsenistä, toimitusjohtajista sekä tilintarkastajista samoin kuin näissä tiedoissa tapahtuneet muutokset.

Perustelu

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(2) Rahoitustarkastus arvioi rahoituspainotteisen ryhmittymän emoyrityksen säännöllisen raportoinnin perusteella rahoitus- ja vakuutusryhmittymän liiketaloudellista tilaa sekä riskikeskittymien ja sisäisten liiketoimien vaikutusta ryhmittymän ja siihen kuuluvien yritysten vakavaraisuuteen, kannattavuuteen ja maksuvalmiuteen.

Perustelu

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(3) Rahoitustarkastus korostaa valvonnassaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymän emoyrityksen hallituksen vastuuta ryhmittymän strategioiden ja liiketoiminnan suunnittelussa sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä. Tämä ylimmän hallintoelimen vastuu ei poista ryhmittymään kuuluvien yritysten hallitusten tai johtokuntien itsenäistä vastuuta näiden yritysten osalta. Toimilupaa omaamattoman emoyrityksen osalta Rahoitustarkastuksella on velvollisuus arvioida ryhmittymän omistusyhteisön omistajia ja johtoa sekä johdon toimintaa samassa laajuudessa kuin toimiluvan omaavassa yrityksessä.

Perustelu

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(4) Ryhmittymän valvonta perustuu merkittävilta osin valvontaviranomaisten väliseen esteettömään tietojenvaihtoon. Viranomaiset arvioivat saatujen valvontatietojen merkitystä yhdessä, kuten esimerkiksi harkitessaan ryhmittymään tai siihen kuuluvaan yritykseen kohdistettavan lisävalvonnan tarvetta. Rahoitustarkastuksen tarkastus- ja tietojensaantioikeutta, josta on säädetty RavaL:n 17 §:ssä, ei käsitellä tässä standardissa.

Perustelu

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(5) Seuraavassa esitellään Rahoitustarkastuksen määräyskokoelman uudistuksen yhteydessä antamat standardit, jotka koskevat rahoituspainotteisen ryhmittymän emoyritystä. Rahoitustarkastuksen antamat standardit voivat koskea ryhmittymän emoyrityksen lisäksi myös ryhmittymään kuuluvia luottolaitoksia ja sijoituspalveluyrityksiä. Standardit ovat sisällöllisesti samoja kuin Vakuutusvalvontaviraston vakuutuspainotteisen ryhmittymän emoyritykselle antamat määräykset ja ohjeet. Toistaiseksi ryhmittymän emoyritykseen sovelletaan vielä voimassa olevia Rahoitustarkastuksen määräyksiä ja ohjeita asianomaisen standardin sijasta. Näin menetellään kunkin määräyksen ja ohjeen osalta siihen asti kunnes Rahoitustarkastus antaa vastaavat standardit.

5.1 Ryhmittymän ja sen omistusyhteisön tunnistaminen

Sitova

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(6) Ryhmittymän emoyrityksen velvollisuudesta viivytyksettä ilmoittaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymän muodostumisesta tai lakkaamisesta joko Rahoitustarkastukselle tai Vakuutusvalvontavirastolle on säädetty RavaL:n 5 §:ssä. Ryhmittymän emoyrityksellä on velvollisuus koota ryhmittymää koskevia tietoja ja ilmoittaa ne koordinoivalle valvontaviranomaiselle.

Perustelu

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(7) Tietojen nopea vaihto ryhmittymän ja koordinoivan valvontaviranomaisen välillä on tärkeä, koska muutokset ryhmittymän rakenteessa saattavat muuttaa toimialojen keskinäisiä osuuksia josta puolestaan voi aiheutua muutoksia ryhmittymää koskevien säännösten soveltamisalaan.

Sitova

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(8) Ryhmittymän emoyrityksen tehtäväksi säädetyn, ryhmittymän syntymistä ja lakkaamista koskevan ilmoituksen sisällölle asetettavat vaatimukset määritellään myöhemmin annettavassa standardissa.

5.2 Omistusyhteisön omistajien valvonta

Perustelu

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(9) Osuuden hankinta omistusyhteisöstä tai tällaisen osuuden omistus ei saa vaarantaa omistusyhteisön tai ryhmittymän terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaista liiketoimintaa. Tämän vuoksi viranomaisten tulee saada tarkat tiedot suunnitellusta omistusyhteisön osakkeiden ja osuuksien

hankinnasta, jos hankinnan määrä on vähintään 10 % osake- takuu- tai osuuspääomasta tai äänioikeudesta. Tiedonantovelvollinen on se, joka suunnittelee huomattavan omistusosuuden hankintaa, sekä omistusyhteisö itse sen tietoon tulleista tällaisista omistuksen muutoksista.

Sitova

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(10) Ryhmittymän omistusyhteisön omistajien valvontaa koskee RavaL:n 8 §. Rahoitustarkastus määrittelee osuuksien hankintaa ja niiden muuttamista koskevan tiedonantovelvollisuuden myöhemmin annettavassa standardeissa. Ohjetta 101.6 Rahoitustarkastuksen harjoittamasta luottolaitosten omistajamuutosten valvonnasta ja määräystä 203.15 ääni- ja vaikutusvallan ilmoittamisesta sovelletaan siihen saakka kunnes Rahoitustarkastus antaa vastaavat standardit.

5.3 Omistusyhteisön johdon luotettavuus ja sopivuus

Sitova

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(11) Ryhmittymän omistusyhteisön johtamisen periaatteet on määritelty RavaL:n 11 §:ssä. Hallituksen ja toimitusjohtajan tulee johtaa ryhmittymän omistusyhteisöä ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan on lisäksi oltava hyvämaineisia ja heillä on oltava sellainen yleinen rahoitus- ja vakuutusalan tuntemus, joka on tarpeen ryhmittymän toiminnan laajuuteen ja laatuun nähden. Hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan vaihdoksista on viipymättä ilmoitettava Rahoitustarkastukselle.

Sitova

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(12) Rahoitustarkastus määrittelee luotettavuus- ja sopivuusselvityksen periaatteet ja sisällön myöhemmin annettavissa standardeissa. Ohjetta 101.10 luotettavuus- ja sopivuusselvityksen sisällöstä ja ilmoitusvelvollisuudesta, kannanottoa 1998 9.12 (K/17/98/LLO) hallintohenkilöiden sopivuuden ja luotettavuuden arvioimisesta luottolaitoksessa sekä määräystä 203.17 sijoituspalveluyrityksen omistajan tai hallintohenkilön luotettavuudesta ja sopivuudesta muutostilanteissa annettavasta kirjallisesta selvityksestä sovelletaan siihen saakka kunnes Rahoitustarkastus antaa vastaavat standardit.

5.4 Tilintarkastajan kelpoisuus ja tilintarkastajan ilmoitusvelvollisuus

Sitova

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(13) Ryhmittymän omistusyhteisön tilintarkastajan kelpoisuudesta ja tilintarkastajan ilmoitusvelvollisuudesta on säädetty RavaL:n 12 §:ssä. Ryhmittymän omistusyhteisön tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava Rahoitustarkastukselle sellaisista ryhmittymän omistusyhteisöä koskevasta seikoista tai päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä

suorittaessaan ja joiden voidaan katsoa rikkovan ryhmittymän omistusyhteisön RavaL:n mukaisia velvollisuuksia, vaarantavan ryhmittymän omistusyhteisön tai sen tytäryritysten toiminnan jatkumisen tai johtavan tilintarkastuskertomuksessa muistutukseen tai tilinpäätöksen vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon esittämiseen.

Sitova

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(14) Tilintarkastajan tehtäväksi säädetyn ilmoituksen sisältö määritellään myöhemmin annettavassa standardissa. Kannanottoa 1997 2.5 (K/2/97) tilintarkastajien raporteista ja Rahoitustarkastuslain 11 a §:n mukaisesta ilmoituksesta sovelletaan siihen saakka kunnes Rahoitustarkastus antaa vastaavan standardin.

5.5 Tilinpäätös ja konsernitilinpäätös

Sitova

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(15) Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän konsernitilinpäätöksestä säädetään valtioneuvoston asetuksessa N:o 89/2002.

5.6 Sisäinen valvonta

Sitova

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(16) Ryhmittymään kuuluvien yritysten sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä on säädetty RavaL:n 13 §:ssä. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän riskienhallinnan periaatteiden ja muun sisäisen valvonnan ja toimintaperiaatteiden määrittelemisestä vastaa ryhmittymän emoyritys.

Perustelu

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(17) Emoyrityksessä ylintä määräysvaltaa käyttävän hallintoelimen (ylin johto) tulee valvoa, että sisäisen valvonnan toimintaperiaatteita noudatetaan kattavasti sen määräysvallassa olevissa organisaatioissa. Tämä ylimmän hallintoelimen vastuu ei kuitenkaan poista esimerkiksi ryhmittymän tytärluottolaitoksen tai -vakuutusyhtiön hallituksen tai johtokunnan vastuuta sisäisen valvonnan järjestämisestä omassa organisaatiossaan.

Sitova

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(18) Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen standardi 4.1 määrittelee Rahoitustarkastuksen ryhmittymän sisäiselle valvonnalle ja riskienhallinnan järjestämiselle asettaman laatutason.

5.7 Luotettava hallinto

Sitova

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(19) Raval:n 13 §:n 3 mom:n mukaan koordinoiva valvontaviranomainen voi antaa tarkemmat määräykset luotettavaa hallintoa koskevista vaatimuksista. Rahoitustarkastus tulee myöhemmin antamaan standardin, jossa määritellään luotettavaa hallintoa koskevat vaatimukset.

Perustelu

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(20) Luotettavaa hallintoa koskevat vaatimukset sisältävät käytännössä Rahoitustarkastuksen antamia ryhmittymän emoyritykselle kohdistettuja ohjeita siitä, mitä eri hallintoelinten kokoonpanolta ja niiden toiminnalta edellytetään. Luotettava hallinto tukee ryhmittymän emoyrityksen omistajien ja ylimmän johdon asettamien tavoitteiden saavuttamista ja liiketoimintojen tuloksellisuutta.

5.8 Yritysten keskinäiset liiketoimet

Sitova

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(21) Raval:n 14 §:n mukaan ryhmittymän emoyhteisön on ilmoitettava koordinoivalle viranomaiselle ryhmittymään kuuluvien yritysten keskinäiset liiketoimet. Rahoitustarkastus tulee myöhemmin antamaan ilmoituksen sisällöstä standardin. Määräystä 105.14/203.30 luottolaitoksen ja sijoituspalvelu-yrityksen konserniin tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvien yritysten keskinäisten liiketoimien ilmoittamisesta sovelletaan siihen saakka kunnes Rahoitustarkastus antaa vastaavan standardin.

Perustelu

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(22) Keskinäiset liiketoimet voivat merkittävästi vaikuttaa ryhmittymän yksittäisten yritysten taloudelliseen tulokseen ja vakavaraisuusasemaan. Ne saattavat myös johtaa liiketoimien osapuolten välisiin intressiristiriitoihin. Sisäisiä liiketoimia ja niiden vaikutusta valvotaan edellyttämällä näistä liiketoimista erillistä raportointia.

5.9 Suuret riskikeskittymät

Sitova

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(23) Ryhmittymän riskikeskittymien seuraamiseksi ja valvomiseksi on Raval:n 14 §:ssä säädetty emoyritykselle velvollisuus tehdä koordinoivalle viranomaiselle säännöllinen ilmoitus ryhmittymän riskikeskittymistä. Lain perustelujen mukaan suurilla riskikeskittymillä tarkoitetaan etenkin luottolaitostoiminnasta annetun lain 69 §:ssä tarkoitettuja riskejä.

Koordinoiva valvontaviranomainen voi antaa tarkempia määräyksiä myös maantieteellisten tai toimialakohtaisten riskikeskittymien osalta. Suurina riskikeskittyminä ilmoitetaan ryhmittymän rahoitussektorin konsolidoidut suuret asiakasriskit, joihin lisätään vakuutussektorin suuria asiakasriskejä vastaavat riskikeskittymät. Erikseen ilmoitetaan myös rahoitus- ja vakuutussektorien vastapuolten toimialajakauma.

Sitova

Annettu: 18.6.2003
Voimaan: 30.9.2003

(24) Ryhmittymän riskikeskittymien ilmoittamisesta on annettu standardi [RA4.1 \(Suurten asiakasriskien ja riskikeskittymien ilmoittamisesta\)](#), joka määrittelee Rahoitustarkastukselle annettavan ilmoituksen sisällön.

5.10 Osake- ja kiinteistöomistus

Sitova

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(25) Ryhmittymän osake- ja kiinteistöomistusten seuraamiseksi ja valvomiseksi on Raval:n 14 §:ssä säädetty, että ryhmittymän emoyrityksen on säännöllisesti ilmoitettava koordinoivalle viranomaiselle osakkeisiin ja kiinteistöihin tehdyt sijoitukset. Osakkeilla tarkoitetaan tässä yhteydessä erityisesti luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/1993) 21 §:ssä tarkoitettuja omistuksia ns. elinkeinoyhteisöissä. Ryhmittymän emoyrityksen on annettava ilmoitus vuosittain joulukuun 31. päivänä vallinneesta tilanteesta ja lähetettävä ilmoitus yhtenä kappaleena Rahoitustarkastukselle seuraavan huhtikuun 1. päivään mennessä.

Sitova

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(26) Ilmoituksen sisältö määritellään myöhemmin annettavassa standardissa. Määräystä 105.2 luottolaitoksen ja sen konsolidointiryhmän osakkeen- ja kiinteistöomistuksen ilmoittamisesta sovelletaan siihen saakka kunnes Rahoitustarkastus antaa vastaavan standardin.

5.11 Määräysvallan hankkiminen Euroopan talousalueen ulkopuolisessa yrityksessä

Sitova

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(27) Raval:n 10 § koskee määräysvallan hankkimista Euroopan talousalueen (ETA) ulkopuolisessa yrityksessä. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän rakenteeseen vaikuttavat yrityshankinnat eivät saa vaikeuttaa ryhmittymään kohdistuvaa viranomaisvalvontaa. Ryhmittymään kuuluva yritys ei saa hankkia kirjanpitolaissa (1336/1997) tarkoitettua määräysvaltaa sellaisessa luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä tai vakuutusyhtiössä, jonka kotipaikka on Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa, jos se ei ole ilmoittanut hankinnasta etukäteen koordinoivalle viranomaiselle tai jos koordinoiva viranomainen on kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen saamisesta kieltänyt hankinnan. Koordinoivalla valvontaviranomaisella on oikeus kieltää hankinta, jos hankittavaan yritykseen sovellettavat säännökset

ja hallinnolliset määräykset vaikeuttaisivat ryhmittymän valvontaa taikka jos asianomaisen maan lainsäädännöstä puuttuvat tehokkaan valvonnan mahdollistavat säännökset. Määräysvallan hankkiminen tässä tarkoitettussa yrityksessä ilman viranomaisen hyväksyvää päätöstä on säädetty rangaistavaksi.

Sitova

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(28) Rahoitustarkastukselle tehtävän RavaL:n 10 § mukaisen ilmoituksen sisältö määritellään myöhemmin annettavassa standardissa.

5.12 Ryhmittymää koskevien tietojen ilmoittaminen

Sitova

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(29) RavaL:n 14 §:n 1 momentin 1. kohdassa säädetään ryhmittymän emoyrityksen velvollisuudesta ilmoittaa ryhmittymään kuuluvien yritysten perustiedot sekä tiedot yritysten merkittävimmistä omistajista ja heidän omistusosuuksistaan samoin kuin hallituksen jäsenten, toimitusjohtajan ja tilintarkastajien nimi, kotipaikka ja kansalaisuus. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös näissä tiedoissa tapahtuneita muutoksia. Ryhmittymän emoyrityksen on ilmoitettava nämä tiedot Rahoitustarkastukselle.

Sitova

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(30) Rahoitustarkastus määrittelee ilmoituksen sisällön myöhemmin annettavassa standardissa.

6

RAPORTOINTI RAHOITUSTARKASTUKSELLE

Sitova

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(1) Rahoitustarkastukselle tehtävät ilmoitukset ja raportit määritellään yksityiskohtaisemmin määräyskokoelman Raportointi-pääjaksossa.

Perustelu

Annettu: 17.6.2003
Voimaan: 15.8.2003

(2) Ryhmittymän ilmoitus- ja raportointivelvollisuus liittyy seuraaviin asioihin:

- omistusyhteisön omistajien valvonta
- omistusyhteisön johdon luotettavuus ja sopivuus
- tilintarkastajan kelpoisuus ja tilintarkastajan ilmoitusvelvollisuus
- tilinpäätös ja konsernitilinpäätös
- yritysten keskinäiset liiketoimet
- riskikeskittymät
- osake- ja kiinteistöomistus
- määräysvallan hankkiminen Euroopan talousalueen ulkopuolisessa yrityksessä
- ryhmittymän yrityksiä koskevien tietojen ilmoittaminen.

7 LISÄTIEDOT

Standardista vastaavan henkilön yhteystiedot löytyvät Rahoitustarkastuksen Internet-kotisivulta [Standardien vastuuhenkilöt](#) -luettelosta. Lisätietoja antaa myös:

- Tilinpäätös- ja vakavaraisuussäntely-toimisto, puh. (09) 183 5398